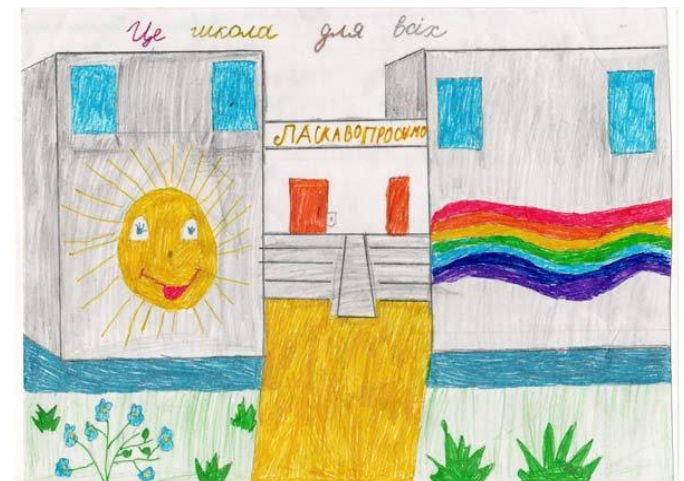

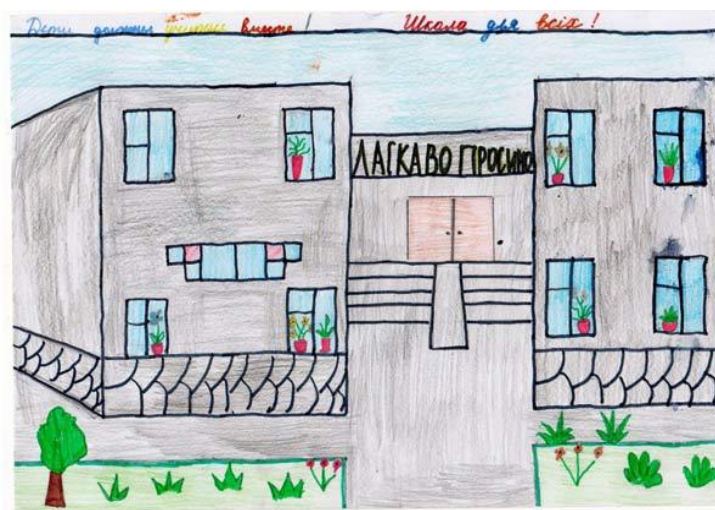
Школа без бар'єрів, серця без обмежень

«Не отказывай в благодеянии нуждающемуся,
если рука твоя в силах сделать его» (из Ветхого завета)

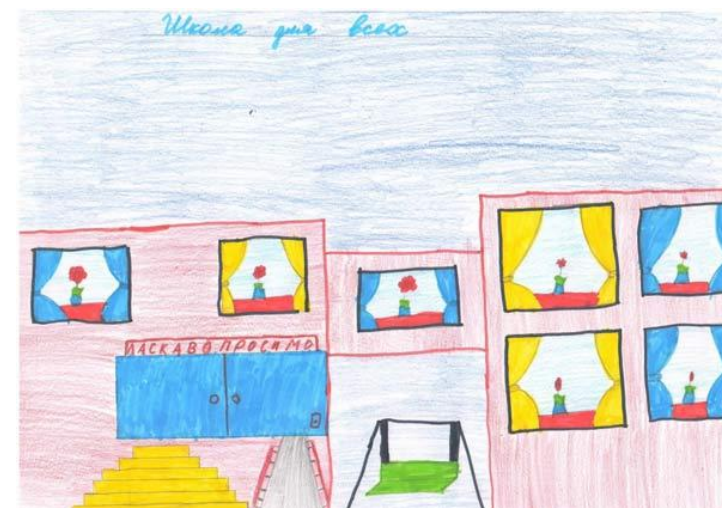

Для багатьох інвалідів самотність стає однією з головних життєвих проблем. Можна звикнути до хворобливого стану, терпіти тілесний дискомфорт, зовнішні незручності і недоліки, але важче керувати внутрішнім станом, коли душевний тягар, що викликається обставинами, посилюється відчуттям самотності. За даними Центру соціальних служб у справах сім'ї, дітей та молоді, в Енергодарі на сьогоднішній день нараховується 184 дитини – інваліди. Переважна більшість із них немає змоги відвідувати школи та дитячі садки, без обмежень спілкуватися із своїми однолітками. «Обмеження» й «самотність» - мабуть, саме ці слова найбільш повно передають душевний, фізичний стан таких дітей. І тільки від суспільства, від кожного з нас зокрема залежить, чи матимуть вони змогу жити повноцінним життям, чи здатні ми самі на розуміння й сприйняття.

Безнадія – це, мабуть, найгірший із станів людської душі. Серед інвалідів немало людей, що думають приблизно так: ніхто мене не відвідує, поговорити ні з ким, ніде не буваю, нічого не бачу, держава не забезпечує безбар'єрне середовище, я самотній, забутий і нікому не потрібний. Все одноманітно, понуро, нудно, і, – от жах! – це на все життя. Кого з довічних інвалідів не відвідували подібні думки? Самотність - дивне поняття. Для когось

це дорога до пізнання світу і досконалості. Наприклад, ченці, які вирушали від спілкування з суспільством в глухі місця або усамітнювалися в своїх храмах. А для когось самота - це покарання і страждання. Для інваліда - це дефіцит розуміння серед нормальних людей, відсутність рівноправ'я між фізично здоровою і хворою людиною. Жалість - не спосіб спілкування з інвалідами. Розуміння і рівноправність - ось складові компоненти здорового ставлення суспільства до інвалідів.

Нерозуміння і відчуження до дітей, що мають фізичні відхилення або зовнішню потворність, зароджуються ще в дитинстві. Стосунки між дітьми виховуються батьками і системою освіти. Освіта - невід'ємне право людини. Проте далеко не всі діти з інвалідністю, незалежно від форм її прояву, мають можливість вчитися в загальноосвітніх школах. Майже всі школи повністю недоступні для інвалідів, що мають труднощі в пересуванні: вони не обладнані необхідними для цього пандусами або ліфтами. Звичайні школи, як правило, не мають умов для навчання дітей з порушенням слуху, зору, мови. Для комфортного перебування дитини – інваліда у навчальному закладі мало забезпечити їй можливість навчання. Так само важливо, щоб біля неї перебував не тільки вчитель, а ще й помічник, який здатен допомогти у задоволенні певних фізичних потреб.

Окрім цього, діти-інваліди часто стикаються з негативним відношенням до себе: на них найчастіше дивляться як на хворих дітей, що потребують постійної особливої уваги і, головне, нездатних вчитися в школі. Здобути освіту вони можуть в спеціалізованих школах або інтернатах, або навчатися вдома. Ця практика на сьогоднішній день є найпоширенішою в нашій країні, проте такий підхід на сьогоднішній день застарілий. Діти з інвалідністю — теж діти. Як і всім дітям, для розвитку їм необхідне спілкування з однолітками. У них, як і в інших дітей, є свої інтереси, захоплення, мрії «кимось стати, коли виростеш», знайти професію і отримати гідну роботу. І всі ці мрії можуть бути марні лише через те, що, скажімо, дитина на інвалідному візку або милицях не може потрапити в школу, тому що вона не обладнана пандусом.

Проте, можна створити умови для навчання дітей з інвалідністю, незалежно від форм її прояву (сліпота, глухота, серцево-судинні захворювання і так далі). Досвід зарубіжних країн показує, що створення доступних шкіл і спільне вчення або «інклюзивна» освіта сприяє соціальній адаптації інвалідів, їх самостійності і незалежності, а найголовніше - змінює громадську думку до інвалідів, формує відношення до них як до повноцінних людей, допомагає «звичайним» дітям ставати толерантнішими і навчитися поважати інших осіб.

В Енергодарі із семи навчальних закладів тільки загальноосвітня школа № 6 найдалше пішла у вирішенні цього питання і надає змогу дітям із функціональними обмеженнями (саме так наше суспільство коректно називає сьогодні інвалідів) навчатися разом із здоровими дітьми. На сьогоднішній день ЗОШ № 6 відвідують 11 дітей із інвалідністю, ще одна дитина перебуває на домашньому навчанні. Саме у цій школі навчається і моя дитина. Ні, вона,

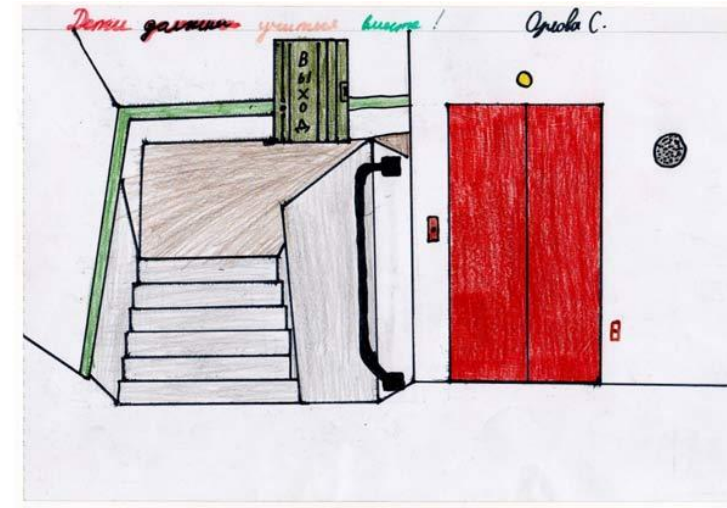

на щастя, здорова і немає інвалідності. Але для мене як для мами вкрай важливо, щоб моя донька не мала не лише фізичних обмежень, пов'язаних із станом здоров'я, а ще й не була обмежена духовно, проявляла здатність до співчуття, розуміння, не дивилася на своїх однолітків-інвалідів зверхньо на правах здорової людини. І скільки б ми не розповідали нашим дітям про гуманність та милосердя, навчити цьому можна тільки лише нагальним прикладом.

Моя донька навчається із дітьми – інвалідами пліч о пліч й сприймає їх так само, як і інших своїх однолітків. Ми – батьки здорових дітей, які відвідують цю школу, також з повним розумінням ставимося до того, що вони навчаються із дітьми з функціоналами обмеженнями. Чого не скажеш про багатьох моїх знайомих, діти яких відвідують інші навчальні заклади. Переважна більшість батьків, з якими я розмовляла на цю тему, ще не готові до того, щоб у класі разом з їх дитиною навчався інвалід. А це говорить, нажаль, про недостатню інформованість нашого суспільства, про те, що насамперед серед дорослих треба проводити роз'яснювальну роботу. Бо, як показує досвід, діти значно швидше приймають таку форму навчання як інклюзія.

Наприклад, з метою доведення до учнів проблем дітей з обмеженими можливостями в 4-А класі ЗОШ № 6 відбувся захід «Школа, доступна для всіх!», на якому проводилася бесіда по ознайомленню учнів з вищеназваними проблемами. Школярам у ігровій формі надавалась можливість побути в ролі дітей-інвалідів (учням зав'язували очі для пересування по класу, одягали рукавицю на руку для розстібання гудзиків і зав'язування шнурків і.т.д.). В рамках цього заходу проводилася вікторина «На що ти готовий заради друга з обмеженими фізичними можливостями», «Чого позбавлені діти з обмеженими фізичними можливостями», «Якою має бути школа для дітей з обмеженими фізичними можливостями», конкурс малюнків на тему «Школа, доступна для всіх», конкурс творів на теми «Діти повинні вчитися разом» і «Школа, доступна для всіх».

Цікаво й показово, що саме написали наші діти і як вони сприймають цю проблему:

«Як на мене ці діти такі ж як і ми. Мені дуже шкода, що в наших школах не створено умов для навчання дітей з обмеженими можливостями. Наприклад в моєму класі є такий хлопчик, який навчається вдома. Він потребує спілкування і в мене дуже болить за нього, що його немає з нами. Я багато роздумував над цим і на мою думку треба, щоб у нас були школи з такими умовами де ми б змогли навчатись разом.»

Петренко Дмитро (10 років)

«Я живу в місті Енергодар, навчаюсь в школі №6. Нажаль у нас немає таких можливостей для навчання дітей з вадами. Було б дуже добре, щоб нашу школу пристосували для таких дітей (пандуси, поручні, зручні парти і дошки, ліфти, туалети). А ще для них має бути спеціальний автобус.»

Орлов Святослав (10 років)

«В нашій країні немає жодної школи, де б навчались діти з обмеженими можливостями. Такі школи мають бути в кожному місті: з пандусами, поручнями, ліфтами, басейнами, сучасними медпунктами, просторими коридорами і класними кімнатами.

Я дуже хочу, щоб діти з обмеженими можливостями навчались разом з нами»

Головчук Вікторія (9 років)

«Діти з обмеженими можливостями повинні вчитися в школах. Вони такі як і ми, і дуже шкода, що вони не можуть бути з нами, тому що нажаль в нашому місті немає для них пристосованих шкіл. Як би ці діти навчались поряд з нами, ми б з великою радістю допомагали їм»

Баган Андрій (10 років)

«Я навчаюсь у найкращій школі, але в нас немає пандусів, поручнів, просторих коридорів для того, щоб з нами навчалися діти з обмеженими можливостями. І краще, щоб люди створили гарні школи для навчання дітей з фізичними вадами.

Маркін Ілля (10 років)

«У нашому місті сім шкіл, але саме гірше, що в нас багато дітей з обмеженими фізичними можливостями, які не ходять до школи. Я б дуже хотіла вчитися разом з ними, нажаль наші школи не пристосовані до цього. Я дуже хочу, щоб наші школи були для всіх»

Оганесян Карина (10 років)

«Я дуже добре ставлюсь до дітей з обмеженими фізичними можливостями і буду у всьому їм допомагати. Нам потрібно навчатись разом»

Калмиков Андрій (10 років)

Отже, наші діти вже готові до змін, вони, на щастя, здатні на співчуття. Але нагальна задача держави сьогодні – змінити суспільну думку в цілому, забезпечити школи всім необхідним для впровадження інклюзивної освіти. Звичайно, це потребуватиме вкладання певних коштів, і, мабуть, чималих, але ж створення доступних шкіл з можливістю спільного навчання здорових дітей і дітей інвалідів сприяє соціальній адаптації останніх. І, найголовніше, змінює суспільну думку, формує до інвалідів нормальне ставлення, а, значить, оздоровлює, перш за все, наше суспільство. Бо хіба може людина, яка не поважає інших, заслуговувати на повагу до себе...?

Людмила Готич, мати учениці 4-А класу
ЗОШ № 6 Оганесян Карини